

Значај игара са ризицима

Рећи „корисније је пасти и повредити се, а јачати своју спретност“ је данас врста јереси. Ипак, ако се мало боље замислимо, а нарочито ако сагледамо ситуацију из шире временске перспективе, дозволити детету да ризикује, а овладава својим телом већ на најранијем узрасту дугорочно доприноси дететовој самосталности, спретности и осећају самопоштовања.

Истраживања показују да деца, којима је дозвољено да слободно истражују могућности свога тела и одлике средине која их окружује, развијају самосталност, физичку спретност, самопоуздање, уче да процењују ризик, опасност, што их припрема за изазове у другим сферама живота. Добро познавање ризика може им бити од директне користи у ситуацијама када касније у животу нема одраслих који надзиру ситуацију.

Игра са ризицима може се одредити као деци интересантна и узбудљива активност која укључује ризик од физичке повреде и игра која омогућује прилике да се тестирају и уче границе као и да се учи о ризику од повреде.

SANDSETER 2007; LITTLE & WYVER, 2008

Деца која су могла слободно да истражују своју средину од најранијег узраста, не само да су упознала могућности свога тела и сама поставила границе свог истраживања, на основу личних одмерених покушаја и погрешака, она су развила и толеранцију на фрустрацију, један од великих ослонаца у одрастању.

Присетимо се ситуације припреме за игре напољу. Ово је често ситуација праћена НАДЗОРОМ, истанчаним фокусом на заштиту деце као и указивањем на опасности, ограничавање домета игре, могућих средина за игру и свеприсутним НЕ. Ако ближе погледамо ситуацију, одрасли емитује страх,

поставља ограничења и у ситуацији је стреса. Стрес за одраслог стрес је и за дете. Појачана брига одраслог доноси страх детета.

Замислимо даље ситуацију у којој дете прилази низбрдици. Фокусирано прилази и одмерава ситуацију, али и реакције одраслог. Док покушава да направи први корак даје шансу одраслом да му да дозволу или ускрати кретање. НЕ, ПАЗИ, ПОВРЕДИЋЕШ СЕ... у ситуацијама дететове високе усмерености пре ће збунити дете и проузроковати ситуацију повреде него самостална дечија активност.

Претерани фокус на сигурност може бити проблематичан, јер тежња да се избегну повреде ограничава изазове и стимулацију потребне деци да би се развијала физички и ментално. Одрасли носе одговорност да дозволе сусрет са ризицима и изазовима под супервизијом. Процена ситуације ризика од стране одраслог утицаће на то како они реагују на дете које ступа у ризик.

Активности као што су пењање, клизање, балансирање, скакање са висина као и деци омиљена, висити наопачке, могу се сматрати играма са ризицима.

Оно што истраживања показују јесте да ће смањење ризика од дечјег повређивања доћи пре кроз дечје разумевање и овладавање својим телом, чулима и средином него путем надзора одраслих. Дете које стекне физичку спретност успешније ће проценити ситуације у којима се нађе, и обрнуто, дете које је имало ограничени сусрет са изазовима биће у већем ризику да доживљава неуспех.

Улога је одраслог да деци обезбеде сигурно окружење у ком ће моћи да ступе у активности које носе ризик, окружење које је сигурно колико је неопходно, али не сигурно колико је могуће. Права мера је и овде, као и уопште, мерило успеха.

У следећој ситуацији припреме за игре напољу, осим што ћете обезбедити деци адекватну одећу која им може дозволити да слободно истражују, промислите и о добитима игре коју ваше дете спонтано организује, за дететове емоције, осећај сигурности, повезаност са природом, са другима, истраживање, упознавање света око себе... Листа је дуга.

Деца најбоље уче кроз слободну игру и откривање. Квалитетна игра укључује целовито дете, његову/њену крупну и фину моторику, чула, емоције, интелект и социјални развој. Игре са ризицима имају своје место у развоју детета. Ове игре омогућују деци да прошире своје границе и науче нове животне вештине. Вероватно је најбоља припрема за ситуације ризика којима дете може бити

изложено подршка свеукупном развоју детета. Физички спретно дете, са позитивном сликом о себи и са јасним личним границама у бољој је позицији да одмери ризик.

Свако мало дете преузима ризик што заузврат води учењу нових вештина, као што су ходање, трчање, пењање и вожња бицикла. Свака од ових активности укључује одређени ризик али је неопходна за развој детета, а ово важи и за игре са ризицима.

Текст је позив да за себе промислите о значају игара које су деци стимулативне и да постепено ширите своје поље толеранције и поље дечијег испољавања. Најзад, ако сагледате игру са ризицима из дечије перспективе или се присетите себе у овим играма, увидећете да ове игре карактерише висок ниво узбуђења услед праве мере страха који покреће, а не „паралише“ дете. Игре са ризицима су на крају још један позив на Ваше будно присуство!

Педагог ПУ Чукарица

Тијана Боговац